

LEFNADSÖDEN,

ANTECKNADE

AF

ÖFVERSTEN VID ARMÉENS FLOTTA M. M.

CARL GUSTAF von KRÆMER

SAMT

2:NE BREF AF KONUNG GUSTAF DEN III

TILL

ÖFVERAMIRALEN GREFVE EHRENSVÄRD.

LEFNADSÖDEN,

ANTECKNADE

AF

ÖFVERSTEN VID ARMÉENS FLOTTA M. M.

CARL GUSTAF von KRÆMER

SAMT

2:NE BREF AF KONUNG GUSTAF DEN III

TILL

ÖFVERAMIRALEN GREFVE EHRENSVÄRD.

UPSALA, ED. BERLING, 1877.

Lefnadsöden,

antecknade

af

Öfversten vid Arméens Flotta m. m.

Carl Gustaf von Krømer.

Mitt födelseår är 1738 d. 10 Nov. Det har händt och händer i alla tider, att döden skiljer föräldrar från barn, men då det sker i de senares minderårighet anses förlusten med allt skäl mera känbar. — Min ålder var ej mer än 13 månader och 8 dagar, då Allmagten behagade hädankalla en öm Moder, som till sina sista lefnadsdagar underhöll mitt späda lif, hennes ålder var då 30 år och några månader; hon kvarlemnade 4 omyndiga barn, af hvilka jag var det yngsta. Något öfver ett år derefter ersattes oss denna förlust, i det min Fader ingick ett nytt gifte och förskaffade mig en Mor, som förtjenar en kär och vördsam hägkomst. 1753 afled min äldste broder vid nyss fyllda 21 år. Han var sergeant vid Tavastehus regemente och tjenstgörande vid fortifikationen på Sveaborg. 1758 den 12 Maj behagade Försynen hädankalla en huld och kär Fader i dess 64 år. Denna förlust var

för mig och mina syskon ganska betydlig och künbar. Nu började mina år och den lust jag hade för militäryrket att påminna mig, att en längre hemmavaro ej var mig nyttig. Pommern, den tiden en samlingsplats för större delen af arméen, ansågs för en ort, der jag borde förvärva mig närmare künskap, samt vänja mig vid en lefnad ganska olik den förra. För att beqvämligast vinna sagda ändamål anhöll jag hos öfversten vid Nylands regemente att blifva inskrifven som volontär vid Nylands infanteri, samt få vara den kommendering följaktig, som vären derpå skulle öfver dit. Det första blef genast verkställt — jag räknar således mina tjänsteår från den 28 November 1758, — men det senare slog mot all förmodan fel, ty samma kommenderings öfverfart blef helt oväntadt inställd, just då vi i Helsingfors voro färdiga att gå ombord. De flesta tycktes härmed vara ganska nöjda, men icke jag. Mitt beslut var fattadt — jag skulle resa. Ehuru ung och oerfaren och med ringa respenningar försedd samt utan att i Tyskland veta någon bekant, mycket mindre någon som ville bidraga till min befordran, begärde jag och erhöll min öfverstes tillstånd att på egen bekostnad få fortsätta resan. Nu förestod svårighet om fartyg, i det att inget fans som gick till Pommern, man väl ett till Wismar. Med skepparen på detta öfverenskom jag så väl om frakten som stället, der jag skulle sättas i land, nemligen på Rügen. Vi gingo ock kort tid derefter till segels, i medio af Juni 1759. Väder och vind voro efter önskan, ända till vi fingo det land i sigte, dit jag ämnade mig; men den ändring

som då skedde förorsakade mig stor olägenhet. Skepparen sade sig i följd deraf ej kunna fullgöra sitt löfte, utan blef jag antydd att, antingen följa med till Wismar eller ock gå i land på svenska sidan, nemligen vid Ystad. Af tvenne onda ting valde jag det senare och skildes således vid den sturske skepparen. Här saknades väl ej tillfälle att komma öfver; men som jag, dels af okunnighet och dels för att jag trodde Pommern vara första landstigningsstället, ej försedt mig med landshöfdingepass blef öfverfarten mig ej tillåten, hvarför jag af landshöfdingen i Malmö nödgades förskaffa mig ett dylikt, och reste sedan obehindradt med postjakten till Stralsund, dit jag ock den 1 Juli anlände. Min första omsorg var att få råka chefen för den del af regementet, som var kommenderadt i Pommern. Men som hos honom ej synnerlig tröst stod att hämta adresserade jag mig till generalen m. m. baron Ehrensvärd, som den 12 i samma månad gaf mig fullmagt på en fourirsbeställning vid fältartilleriets 2:dra kompani. — 1759 den 5 Augusti blef nämnde kompani beordradt marschera till lägret vid Öbelitz. Den 7 fick jag befallning öfverföra aflöning till de kompanier, som voro förlagda i staden Löitz, och som jag hvarken då eller under hela vistelsen i Pommern hade råd att hålla mig häst, fick jag promenera till fots fyra mil dit och likaså tillbaka. Som jag hvarken kunde språket eller kände vägen föreföll mig detta uppdrag något svårt, men order skulle efterlefas. Den 18 uppbröts och marscherades till staden Grim. Den 20 framkommo vi till redutten utanför förstaden Anclam,

hvarost fiendtliga trupper uppehölo sig, men hvilka vid vår ankomst retirerade. Den 23 marscherade vi obehindradt in i staden. Den 1 September vidare till staden Yekermünde. En bataljon af Södermanlands regemente, under majoren och riddaren Deuriets befäl, ankom samma tid. Vår sysselsättning blef sedan i 2:ne månaders tid att rekognoscera och brandskatta de inom 4 å 5 mils omkrets belägna städer och byar. Den 8 Oktober påträffade vi en fiendtlig trupp, som efter $\frac{1}{2}$ timmes skärmytsling begaf sig på flykten. Och som det var första gången, jag med min kanon deltog i en affär, förekom det mig nog haskligt och rysande, ej så mycket af fruktan för döden, men för det jag fann mig nödsakad mätta på folk och medkristna, dem jag aldrig förr sett; men detta blef mig med tiden mer vandt. Den 6 November blef jag, jemte ett detaschement af infanteri och artilleri beordrad öfver Peenströmmen; men sedan vi från fiendtliga sidan med stark kanonad bemöttes, blefvo vi nödsakade retirera åter öfver nämnde ström. Den 7 blef jag med min kanon, jemte betäckning af infanteri posterad utmed Peenströmmen. Följande natten anfölls vi af fienden, hvilken efter några kanonskotts lossande blef mera fredlig. — 1760 den 1 Januari fick jag order marschera till Pontin, att bevaka ett der befintligt pass. Den 20 om morgonen blefvo vi varse avantgardet af preussiska arméen, som tågade $\frac{1}{4}$ mil nära posteringen öfver Peenströmmen, hvilken då var tillfrusen. Rapport till vederbörande fördelningschef afsändes härom genast, hvarpå vi, såsom ock hela arméeningo

order att marschera till högkvarteret i staden Greifswald. Den 22 Januari uppröt arméen och fortsatte marschen de fiendtlige till mötes. Följande dag, efter en ganska kall och svår natt på ett öppet fält, blefvo vi i dagbräckningen uppställda en ordres de bataille och avancerade i denna ställning närmare de preussiska samt aflossade dubbel svensk lösen med en 12 pundig kanon. Men i stället för att bli besvarade sågo vi fiendtliga arméen med största skyndsamhet retirera till staden Anclam, och som den af oss förföljdes, blef den nödsakad kvarlemnna allt sitt bagage; dessutom blefvo några hundra man af eftertrupperna tillfångatagna. Den 28 Januari attackerades den på Anclamdammen kvarlemnade preussiska bataljonen, då lyckan fogade så, att när denna skulle retirera öfver vindbryggan i staden, blefvo de af våra förtrupper, hvaribland jag befann mig, så häftigt förföljdes att större delen af dem, såsom ock kommenderande generalen Mantenfel, 2:ne regements- och 4 subalternofficerare tillfångatagne, äfvenledes 9 metallkanoner eröfrade. Denna surpriseattak skedde om morgonen före dagbräckningen.

Sedan hela svenska Pommern sålunda lyckligen blifvit befriadt från allt fiendtligt härjande bekom arméen ordres intaga sina förre kantoneringsquarter; min station blef då i staden Grimm.

1761 den 7 Februari blef jag posterad vid ett pass utmed Peenströmmen, och som der icke funnos några hus utan endast en redutt uppkastad, gräfdde vi oss jordkuler, uti hvilka underjordiska hyddor vi förblefvo ända till den 12 April, (min förlofningsdag). Den 16 Maj blef kompaniet mönstradt af generalen och

kommendören Carpelan i staden Wolgast. Den 23 Juli blef jag kommenderad med min kanon tillika med ett detaschement af Jönköpings regemente till staden Löitz och derifrån till lägret vid Demin. Den 1 Augusti till byn Telin, hvarest jag blef indelt vid kapten Liljes frikompani. Den 5 Augusti till staden Malkin. Den der befintliga garnisonen, långt starkare än vi, blef öfver vår oväntade ankomst så svårligen surprinerad att den antände bryggorna och marscherade ofördröjligen dädan. Den 8 gingo vi från sistnämnda stad till byn Kantselin. Några timmar efter vår ankomst infann sig ock öfverste Belling med 1000 man preussiska husarer, hvilka genast kringrände byn; och ehuru vår styrka ej besteg sig öfver 300 man, blef fienden, efter ett par timmars häftig attack, med anseelig förlust i både döda och fångna, föranlåten att draga sig tillbaka, hvarpå vi fortsatte marschen utan att vidare bli oroade, till byn Zibenbynts. Narraktigast, att jag ej hann taga min hatt och värja från närmaste stuga, utan måste dem förutan deltaga i hela denna strid. Den 23 marscherade vi till Demin, som då var utsedd till mötesplats för de frivilliga af alla regementen, hvilka sedan utgjorde en frikorps under generalen m. m. baron Sprengtportens befäl. Den 4 September marscherade vi genom Ferdinandshof till en skog nära passet Finkenbrügg, derifrån den fiendliga posteringen förut blifvit fördrifven och en del tillfångatagen. Vidare fortsattes marschen till skogen vid Rotenmühl, der vi oförmodadt råkade en fiendtlig trupp, hvilken efter kort motstånd tog till flykten. Den

9 gingo vi förbi staden Frieland till trakten af Gaats. Strax på eftermiddagen visade sig fiendliga lätta trupper, som sedermera blefvo förstärkta. Attacken började genast och varade i flere timmar, då fienden blef nödsakad taga till flykten. Efter slutadt arbete blef en ej långt derifrån belägen skog utsedd till vårt nattläger. Vid Cavelpasset blefvo de fiendliga posterin-garne dels fördrifna, dels tillfångatagna. Ej långt från byn Rotenmühl råkade vi i en häftig strid, der fienden med en öfverlägsen styrka församlade sig, utan tvifvel i tanke att hämnas de många af denna korps dem tillfogade nederlag. Här gick också ganska allvarsamt till, utan att någondera ville vika; vår högra flygel var nödsakad dermed göra en början, men repade åter mod, då svenska bajonetten slutligen afgjorde segren för oss. Fångar gjordes dock ej flere än 13 officerare och mellan 3—400 man gemene, men ganska många döda och blesserade. Så väl svenskar som preussare lägo kvar på slagfältet, hvilka blefvo af oss, de förra begrafna och de senare jemte fångarne till hufvudarméens afsände. Under denna attack såg jag fienden göra ett förfärligt och nästan otroligt kanonskott med drufhagel, vid hvilket lossande en fänrik vid namn Blomstedt, sergeanten Eggerts, jemte 13 svenska soldater ändade sin lefnad. Den 22 September framryckte vi till Tachenberg, att understödja vårt kavalleri, som den gången i anseende till preussiska husarernas öfverlägsenhet ej stod sig mer än jemt. Den 3 Oktober blef jag med ett detaschement beordrad rekognoscera omkringliggande skogar. Och en afton i mörk-

ningen varseblefvo vi ock eldar derstädes, omkring hvilka en hop preussare lagt sig till hvila, men dessa blefvo medelst några kanonskott samt en infanterisalva med förskräckelse dels uppväckte och dels till den långvariga hvilan befordrade. De öfverlevande togo utan minsta motstånd till flykten; mörkret och den vidlyftiga skogen hindrade oss att förfölja dem. Kort derefter, medan vi ännu voro kvar kom en preussisk husarpatrull, som ej hade sig detta ombyte bekant, men erför det med lika förskräckelse som de förra. Efter ännu en stund kom äfven en hop hustrur och pigor från omkringliggande byar, försedda med matvaror, deras bestörtning var ej mindre och kan knappt beskrivas. Den 10 marscherade vi till staden Anclam; men innan vi hunno fram blefvo vi i hela 6 timmar uppehållna af fiendtliga trupper, hvilka med mycken oblygsamhet, dock utan synnerlig fördel, attackerade oss. Den 16 Oktober blef jag skild från denna frikorps och anslöt mig till arméén, hvilken den 1 Januari 1762 uppbröt till mecklenburgska landet, för att understödja en frikorps, som i staden Malkin var inspärrad, hvilket ock lyckades till fiendens märkliga förlust, hvarefter kantoneringsqvarter intogos. —

1762 den 1 Maj blef jag af generalen m. m. greve Ehrensvärd befordrad till styckjunkare vid arméens flotta, och enligt order infann jag mig i Stralsund. Kort derpå blef genom allmänna kungörelser veterligt, att freden mellan Sverige och Preussen var träffad och afslutad, följaktligen all fiendskap från den dagen strängt förbjuden. Mot hösten, då arméén embarkerade,

för att till svenska och finska hamnar blifva transporterad, erhöll jag på begäran tillstånd att öfver vintern kvarblifva. Min mening härmed var, att framdeles begära permission samt vid förefallande tillfälle resa till franska arméén, att vidare försöka min lycka; hvarför jag medelst skrifvelse till hemorten begärde och äfven bekom något respensionar. Men utom det, att Frankrike äfven kort derpå slöt fred, behagade Försynen härutinnan lägga flere hinder, så det slutligen blef ingen resa af. — 1763 vardt jag beordrad att till Stockholm öfverföra en hop i Stralsund för flottans räkning värfda rekryter. Jag seglade för den skull med postjagten till Ystad och fortsatte sedan resan landvägen och anlände den 1 Juni till Stockholm. Under denna resan passerades Ystad, Kristianstad, Vexjö, Eksjö, Linköping, Norrköping, Jönköping och Södertelje. Året förut var jag genom skrifvelse underrättad, att min broder blifvit adjutant vid ett värfvadt regemente i Finland, samt att min Mor flyttadt till sin egendom, belägen i Janackala socken. Nu erhöll jag underrättelse att min syster ingått äktenskap med kapten Dassau vid Tavastehus regemente. Mot slutet af Juni begaf jag mig på resan till Sveaborg, der jag den 8 Juli landsteg. I December månad erhöll jag tillstånd att resa till hemorten, då jag efter 3 år och 8 månaders skilsmessa hade den obeskrifliga fågnaden få omfatta en kär Mor, syskon och anhöriga. —

Utom den lust jag hade att resa och bese verlden, fann jag ock mitt yrke sådant fordra. Mitt ringa penningekapital gjorde väl sitt till, att hindra denna

min afsigt, men förgäfvcs. Jag anhöll om och fick ett års permission. Sedan ackorderade jag med rederiet i Helsingfors och blef med det ense om frakten m. m. Skeppet Nordenskjöld var då det, som på någon tid blef mitt hemvist. —

1765 i början af September månad gingo vi till segels och förlorade snart svenska kusten ur sigte. Efter 14 dagars segling kommo vi till danska sundet, passerade Köpenhamn och ankrade vid Helsingör. Efter 8 dagars dervaro gingo vi åter till segels. Vår resa fortsattes sedan norr om England och Skottland, der vi utstodo många häftiga stormar, i synnerhet en, som påstod i 3 dygn, var ganska svår. Under den tiden saknades ingen styrman, ty alla segel voro bergade och rodrct fastsurradt, så skeppet dref dit det af stormen och det vreda hafvet blef kastadt. Efter 4 veckors segling utan att se något land, fingo vi den 16 November sigte på portugisiska vällen och gingo lyckligen till ankars den 17 på vanligt ankarställe vid residensstaden Lisabon. Under 5 veckors vistande i denna stora stad bevistes mig ganska mycken höflighet af 3:ne landsmän, jag der råkade, nemligen agenten Bednar, Öfversten Funck och Kapten Cherlin, förnämligast af de tvenne senare, hvilka begge voro anstälde i portugisisk tjenst. De sökte öfvertala mig att der kvarblifva, men som jag ej fann synnerlig uträkning derrid skildes jag vid dessa välgörare den 18 December, då vi afseglade och fortsatte sedan resan till Medelhafvet. Den 22 i samma månad passerade vi Gibraltar samt sundet som skiljer de båda verld-

delarne Europa och Afrika. 1766 den 7 Januari fingo vi sigte på konungariket Sardinien, dit vi oss ämnade, och kommo dagen derpå till ankars vid detta lands hufvudstad Cagliari. Här var nu, ehuru den kallaste årstiden ganska varmt, marken grönskade och träden voro uppfyllda med frukt. Under min härvaro skildes jag vid min förra forman och ackorderade med en som förde fartyg från Stockholm samt afseglade efter en månads dervaro. Vår kurs stüldes nu tillbaka till Sverige; men vi blefvo för motvind och hårdt väder nödsakade löpa i hamn vid Mallaga. Som dock vinden kort derpå ändrade sig blef ej heller der vårt vistande långvarigt, utan fortsattes resan vidare, men ej norr om England, utan genom kanalen. Efter 2:ne månaders segling och många utståndna stormar ankrades vid Helsingör. Vidare fortsattes resan till Stockholm, der jag kort efter ankomsten hade glädjen råka min bror, som då bevistade pågående riksdag. —

Här slutar jag min berättelse om min utrikes resa, ehuru ämnen till långt utförligare beskrifning ej kunde felas. Ej lång tid derefter fick jag från hemorten den sorgetidningen, att Försynen behogat hädankalla min andra Moder; och som hennes ömhet för mig städse varit ganska stor, så var ock dess mistning så mycket mera känbar. Hon afled i Juni månad i en ålder 66 år och några månader. Mot slutet af Juli kom jag åter till Finland, sedan jag i det närmaste rest ett år. Hade den erhållna korta permissionen och mitt ringa penningeförråd ej påmint mig härom, skulle visserligen det ej så hastigt skett. I Oktober samma år blef

jag af fältmarskalken m. m. greve Ehrensvärd uppförd på förslag till fänrik, men i anseende till mellankommen reduktion, erhöll jag ej förrän 1767 den 7 April K. Maj:ts fullmägt på sagde befordran. 1770 blef jag kommenderad på tvenne exercisexpeditioner i Östersjön, som tillsammans varade i 4 månader; Danzig, Karlskrona och Slite på Gotland voro de hamnar vi ankrade. — 1771: i början af detta år blef en riksdag afkunnad, och som jag af min bror bekom fullmägt, reste jag den 25 Maj postvägen till Stockholm. — Sedan jag under ett års dervaro bevistade högtidligheterna af den kungliga begrafningen, kröningen och hyllningen, ledsnade jag vid riksdagsbullret och reste 1772 mot slutet af Juni månad till Sveaborg, der mitt vistande var till och under den märkvärdiga revolutionen, som skedde i Augusti månad samma år. Och då de på Sveaborg befintliga trupper sjöledes utomskärs skulle till Sverige transporteras, fick jag den förtroendeposten, att föra det fartyg på hvilket Generalen m. m. baron Sprengtporten sig befann. Denna flotta, som bestod af 10 fartyg, blef första natten af starkt väder och mörker skild, så att vi icke den påföljande morgonen, ej heller sedan under hela resan, fick sigte på något af dem. Vår segling gick sedan lyckligt nog och påstod ej mer än fyra dygn; men för mig voro dessa ganska mödosamma. Den 5 September, sedan de flesta af fartygen hunnit fram, debarkerade vi vid Dalarö, och fortsatte sedan marschen till Stockholm. Den 6 paraderade vi för H. Maj: en åttandedels mil utom Skanstull; samma afton fingo vi

quarter i staden och på malmarne. Under denna marsch från Dalarö till Stockholm öfverlemnades mig den hedern, hafva befälet öfver åtta stycken fältkanoner. Den 12 September aflade vi i H. Maj:ts höga närvaro tro- och huldhetseden på Norrmalmstorg, hvarpå vi i 2:ne omgångar lossade 64 kanonskott samt 4 infanterisalvor. I början af Oktober månad afseglade jag med jagten åter åt Finland, med den instruktion, att rekognoscera om några örlogsfartyg mellan lifländska och finska vallen voro synliga. Efter denna förrättning, som påstod en månad, upphörde detta års sjöresor. 1774 den 12 Januari blef jag nådigst utnämnd till Löjtnant. I Augusti månad samma år bekom jag order, jemte flere kamrater, att från Karlskrona afhämta, de der för flottans räkning bygda 4 fartyg. Vår ditresa och sedermera dessa fartygs upptäckling drog ut till slutet af Oktober månad. Vi seglade derifrån först till Norrköping och intog bestyckningen. Sedan ämnade vi vidare fortsätta resan till Finland, men en oväntad tidig vinter, motvind och svåra stormar hindrade oss härutinnan. Vi hunno ej längre än i Stockholmskären, och blefvo fartygen lagda vid Vaxholm i vinterläge, hvarpå jag i December månad reste med besättningen postvägen till Finland. 1775 i Mars månad bekom jag order, att åter resa postvägen till Stockholm och derifrån landvägen till Calmar, för att blifva tjenstgörande på ett af de fartyg, der blifvit vinterliggare. Jag anlände till sist nämnda stad den 14 April och afseglade några dagar derpå samt ankrade i början af Maj på Stockholms redd. Jag blef då transpor-

ADOLF FREDRIK
1751 - 1771
CALMAR III
1771 - 1792

terad till tjenstgöring på turunna Björn Jernsida, som i Juni månad öfverförde H. Maj:t till Finland. Denna resa gick så syckligt, att vi efter 2:ne dygns segling ankrade vid Åbo. Derifrån afseglade jag med ett annat fartyg till Sveaborg, bevistade den för H. Maj:t på redde anställda sjöexercisen och seglade sedan åter till Åbo, att afbida hans böga ankomst. Resan till Stockholm fortsattes med ej mindre lycka, som ock påstod allenast 3:ne dygn. H. Maj:t Drottningen kom efter skedd ankring, likasom vid afresan, jemte Hertig Fredrik ombord på fartyget. Af H. Maj:t, innan afresan till slottet, hade jag nåden undfå present af en hedersvärja. Resan till Sveaborg skedde kort derpå med samma fartyg. 1775 den 22 November blef jag nådigst utnämnd till kapten med lön. 1776 den 4 Februari behagade Försynen hädankalla min mycket älskade och vördade sväger, kapten Dassau, i hans 64 ålders år. — 1777 den 19 Februari erhöj jag K. Maj:ts fullmakt på majors karakter vid arméens flotta, med lön från kaptensfullmagnets dato, den 22 Nov. 1775. Nu förekommer här ett ämne, som med allt skäl bör anses bland de betydligaste i vår lefnad, nemligen att jag år 1779 ingick äktenskap med fröken Christina Lovisa Stjernvall, en dotter till då affidne hofjunkaren Stjernvall; vårt bröllop skedde nämnde år den 23 Mars på Gammelgård. 1780 den 26 Maj blef vårt äktenskap välsignadt med en dotter, som i dopet blef kallad Margreta Lovisa. Hennes lefnad var kort; hon dog den 19 derpå följande Juli, oss till sorg och afsaknad.

2. 1782 den 12 Maj ersattes denna förlust med en son,

1777

TICK LEUF BR
 E VAN IDAN
 ARU KTH
 SÄL HANNA
 ELLEN VAN
 BODEN
 E. BRATHOZ
 PK BADA
 SIGOR NEDAN
 DEN SKAFET
 LÖNN BILD
 I FÄR ÅU
 GUSTAV III
 E HANS
 HUSTRU
 DROTTNING
 SOFIA MAJST
 LENA

ca 1775

som fick namn af Carl Johan. Samma år den 19 September blef jag nådigst utnämnd till andre major samt fick tillika ett 50 mans marinvolontärkompani. 1784 den 8 Augusti skänkte min kära hustru mig åter en son, som blef kallad Otto Didrik. 1785 den 26 Januari blef jag i nåder utnämnd till premiermajor vid sjöartilleriregementet. Samma år om sommaren blef jag kommenderad på skärgårds-exercis-expedition, som chef för tredje divisionen på uddenmaa Thorborg kallad. Vid Vaxholm hade jag den nåden hafva H. Maj:t ombord. Den 2 Oktober förenämnde år vardt min kära hustru åter förlöst med en son, som fick namn af Gustaf Adolf. 1786 om hösten lät jag på Sveaborg ympa koppor på dessa mina 3:ne söner, hvilket lyckligen aflopp. 1787 föddes mig en dotter, som af dess mors mor till dopet vardt framburen och efter henne Ottoliana Lovisa kallad. 1788 efter skedd krigsförklaring mot Ryssland, kommenderade jag en division lätta fartyg, bestående af kanonbarkasser och dito slupar, mot slutet af expeditionen tvenne divisioner. Den 1 Augusti vid Villnäs, $\frac{1}{2}$ mil öster om Fredrikshamn stad, befriade jag, medelst kanonsluparnes eld, från totalt nederlag den der i land stigna kommendering af 300 man. Den 17 Oktober tournerade jag Hangö udde i åsynen af der posterade 3:ne ryska lineskepp och en fregatt, som för stiltje och motvind, oaktadt allt deras bemödande, sådant ej hindra kunde. Samma dag om aftonen attackerade och fördref jag en rysk Skärbäck, som härjade och uppbrände, de handelsfartyg, den samma öfverkom, för hvilken medfart äfven närmare 40, ej

GUSTAV
 III
 1775

långt derifrån med proviant lastade fartyg voro utsatta, men härigenom lyckligen blefvo befriade. Mig lofvades då stjernor och befordran, som likväl ej föll ut. 1789 den 21 Februari skänktes mig af försynen en dotter till, som i dopet blef kallad Maria Sophia. Vid 1789 års krigsexpedition, likasom den föregående, kommanderade jag en fördelning kanonslupar, och var inmönstrad den 20 Maj på skonerten Geljes, samt utgick några dagar derpå till gränsen och så vidare under Fredrikshamn. Den 2 Juli var jag utnämnd till riddare af K. Svärdsorden. Dubbningen, som H. Majt själf nädigst förrättade, skedde den 14 Augusti på en holme vid Svensksund, Majansaari kallad. Juni den 26 förrättade jag en rekognoscering vid en då tillämnad landstigning i mynningen af Kymene å, der fienden placeradt såväl kanoner, som infanteri. Der föreföll således å ömse sidor en häftig eld, som påstod närmare tvenne timmar, hvarefter, enligt order, vi återgingo till den öfriga flottan. Den 7 Juli rekognoscerares samma å ända upp till byn. Under verkställandet deraf, nedryckte en talrik trupp fiendtliga jägare på ömse sidor om nämnde å, hvilka öfver en timmes tid sköto raskt, men tystnade likväl något till slut, sedan de med flera drufhagelskott blefvo besvarade. Den 15 Augusti vardt jag åter kommanderad på en rekognoscering till nämnde å; men som den ryska talrika flottan satte sig i rörelse samt avancerade mot oss, kom det till en häftig kanonad, deri till slut hela vår lätta eskader deltog; men efter fem timmars käckt motstånd voro vi föranlättna draga oss tillbaka till Jum-

mina egendom. Den 24 Augusti bevistade jag det märkvärdiga och för oss så olyckliga sjöslaget vid Svensksund. Min fördelning stridde då ytterst på höggra flygeln utmed en holme, Kottkansaari kallad, på hvilken K. Majt å en höjd ej långt derifrån var själf en åskådare. Denna sjöbatalj, som utan minsta uppehåll varade i hela 12 timmar och der utöfver, är till sin början och utgång så allmänt känd, att närmare beskrifning om denna blodiga dag anses onödigt och mindre förnöjande. Morgonen derpå den 25 ankom jag med sunda lemmar, men med säradt hjerta öfver förlusten af många redliga vänner och käcka kamrater, till Svartholmen, hvarefter undkomne fartyg med all skyndsamhet reparerades. Flottan utgick åter några veckor derpå, men ej öfver gränsen. Vi blefvo ej vidare af fienden attackerade. Återseglingen till Sveaborg skedde den 7 och påföljande dagar i November månad, hvarmed denna 6 månaders högst mödosamma sjökampagne upphörde. Den 27 Augusti undfick jag nädigst fullmagt att vara öfverstelöjtnant vid arméens flotta. 1791 blef min kära hustru lyckligen förlöst den 20 Augusti med en liten son, som i dopet blef kallad Robert Fredrik. ← 1792 den 28 Nov. likaledes med en liten dotter, som i dopet blef kallad Margreta Gustafva. 1793 i Juni månad reste jag postvägen till Stockholm och återkom till Gammelgård den 1 Oktober. 1795 i Augusti månad reste jag åter till Stockholm och Upsala då min äldste son kvarlemnades i krigsakademien på Carlberg. Den 20 November återkom jag. 1795 den 20 December fick jag mig nädigst tillagd öfverstelöjt-

7.
LENE BRAAT
& VON BRAUNS
MORHOES
MORTIK

8.

nants lön, med 25 mans tillökning i kompaniet samt öfverstefullmägt i arméen. 1796 i medio af September vidtog jag åter en resa till Stockholm, medhade då min andre son Otto Didrik som kadett i krigsakademien på Carlberg; bevistade högtidligheterna den 1 November och återkom mot slutet af nämnda månad.

1797; hela detta år vistades jag på Sveaborg. I Juli månad afsändes min äldsta dotter till Stockholm i pension. Den 28 Juni afled, oss till sorg och saknad, min kära svägerska öfverstinnan von Platen i sitt 35 ålders år. Samma år den 8 November erhöj jag nädigst transportfullmägt, att från öfverste i arméen vara det i arméens flotta. 1799 i September öfverreste jag till Stockholm, medhade åter en son till krigsakademien, den tredje i ordningen, Gustaf Adolf. I Oktober återreste jag, åtföljd af båda de äldre mina söner, som förut undergått officersexamen, och placerade som fänrikar, den äldste vid Enkedrottningens regte, och den yngre vid arméens flotta. Den 20 November 1799 vardt min yngste son Robert Fredrik befordrad till sergeant med lön vid nämnda flotta.

Så långt min käre Faders anspråklösa lefnadsbeskrifning, nyligen bland gamla papper återfunnen. Af hans bref under 1788—89 årens krig i finska skärgården till min Moder, då bosatt på Gammalgård i Tavastland, hvilka bref jag låtit trycka och utdela till anförvandter och vänner, inhämtas utförligare beskrifningar om krigshändelserna, än i denna enkla själfbio-

grafi; så t. ex. då min Fader som major och chef för en division kanonslupar åtog sig, det ingen annan vågade, att medelst rodd en klar och lugn dag med tre af sina kanonslupar passera helt nära intill ryska flottan, bestående af linieskepp och fregatter vid Hangö udde, utsatt för en liflig kanoneld. Derefte jagade han på flykten en rysk s. k. Skärbäck, som var utsänd för att upptränna en stor mängd proviantfartyg, till oberäknelig skada för de vid Finska viken befintliga trupper. För denna lyckade och djerfva bragd tillvann sig min Fader ett stort anseende som tapper sjöofficer. Också hörde jag, då Finland lösryktes från moderlandet, den öfvertygelsen uttalas, att om öfverste von Kremer då ännu lefvat, som närmaste man till öfverkommendanten å Sveaborg, hade den nesliga kapitulationen 1809 den 3 Maj blifvit ogjord. Den hedersvärja, min Fader erhöj af Konung Gustaf III har stokatklunga, med Konungens och Drottningens porträtter under glas på klingan, tätt under fästet, som är af förgylldt silfver. Jag bar den under 20-årig tjänstgöring vid Andra lifgardet, och då jag 1830 lemnade detta regemente erhöj min son Robert, äfven han anstald vid Andra lifgardet, densamma. Han tog afsked 1865 som major i arméen och riddare af Svärds- St: Olofs- Dannebrogs och italienska St Mauritiis ordnar; gift med Henriette von Holst och bosatt på den natursköna egendomen Stenhammar i Södermanland.

Min Fader dog 1801 den 12 September på Sveaborg, endast 63 år gammal. Jag bevistade — redan efter den tidens bruk sergeant vid arméens flotta, ehuru

NU HAR
LEKT DEL

endast 10 år gammal — den sorgliga begrafningen. Med min Moder flyttade jag till Gammelgård, hvilken egendom innehades af min Mormoder Margreta Stjernvall, född Tandefelt. Den 18 Augusti 1809 afled min ömt älskade Moder. Jag kunde icke vara närvarande vid hennes dödsbädd, emedan jag då tjenstgjorde vid Göta artilleri under kriget mot Norge, men af mina systrar vet jag, att hennes siste ord var mitt namn. Min Mormoder dog om våren 1818, då hennes betydliga kvarlätenskap fördelades mellan hennes 13 barnbarn. Generalmajoren vid Kejsarliga sviten och anställd hos inspektören för skarpskyttebataljonerna i Ryssland m. m. Robert Ehrnrooth, gift med grefvinnan Wilhelmina De Geer till Tervik, och son till den af Runeberg i »Fänrikens marknadsminne» besjungna tapre generalen Gustaf Ehrnrooth och hans fru Jeanette von Platen, inköpte Gammelgård sedan af protokollsekreteraren Fredrik von Platens sterbhjps hvilken egendom han med stor omtanka förskönar och förbättrar. Den är belägen i Lampis socken, känd för den linodling som der bedrifves, och vid sjön Ormajärfvi, hvari finnes en sällspord och välsmakande fiskart, kallad Mujka. Vid dess strand reser sig en skogbeväxt hög ås, benämnd Wnori, der vi i pojkkåren anlade gångar och der en kulle fick namnet Sergeant-brinken, emedan jag der försökte mina unga krafter med yxan. En vid sju års ålder af mig invid gården planterad björk, nu ett högt och yfvigt träd, får, oaktadt till hinder säges det, af välvilja kvarstå, som ett minne från fornda dagar. Under vår vördnadsvärda Mormors tid fördes på Gam-

melgård, innan hennes tretton barnbarn skingrades, ett gästfritt och gladt lif, då känt och erkänt nära nog i hela Finland; der vistades tidtals äfven hennes tvenne mågar, nemligen min Fader och öfversten vid Tavastehus regemente Gustaf Bogislaus von Platen, som under 1789 års krig sårades i foten af en rysk kula. — De båda släkterna äro sedan vidt utgrenade i Finland och Sverige — ja äfven i Ryssland, men af de *första tretton*, hvilka hade Gammelgård till gemensamt minnesrikt barndomshem, är jag nu den *siste*.

Upsala den 28 December 1877.

R. von Kremer

16. 1875

*Afskrift af Konung Gustaf III:s Nädiga Bref till
Öfver Amiralen Grefve Ehrensvärd.*

Arméens Flätta har slagits under mine ögon med en ogemen tapperhet. Jag har sedt tvänne skepp tagas med en ogemen habilitet ock tapperhet, samma dag då Aspö Esquader blef satt på flykten huru öfverlägsen den ock var gör Grefven, dess fader och min Flagg en stor beder. hade Svenskund ei blifvit forcerat hade Segern varit i våra händer. Isg anmodar öfver Amiralen at yttra min erkänsla ock tacknemlighet både för Befälhafvare ock gemenskapen nu är det endast sedan Svenskund är forcerat at frälsa Flättan ock ej förlora hedren af dagen. Jag önskar derföre at Grefven profiterar af natten at frälsa Flättan ock gå till Svartholmen med det aldra första där öfver Amiralen kan både få Ammunition ock reparation. Kymene gård d. 20 Aug. kl. 9 om aftonen 1789.

GUSTAF.

Jag kan på intet sätt tillåta öfver Amiralen att quittera den post som han har, at försvara min Västra flanke. Öfver Amiralen lämnas frihet endera sedan sundet är försänekt att attackera Aspö detachementet eller försvara sig på stället. Men att abandonera flanken af Arméen förbinds absolut. hvad manskapet angår göres nu de skyndsammaste anstalter, som möjligt kan ske. Kymene gård d. 23 Aug. 1789 kl. $\frac{1}{2}$ på 3 eft. m.

GUSTAF.

Uplands Reg:te får nu Ordres att embarquera på flättan, hvilket ska ske så snart Grefven skiekar oss hit barkaser. Jag skall sielf komma i eftermiddag.